

Postkodlotteriet AB
Svenska Postkodföreningen
Att: advokaten AA (ombud)
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB

Skickas per e-post

Misstänkt missbruk av dominerande ställning – spel- och lotterier – fråga om interimistiskt åläggande

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket meddelar inte interimistiskt åläggande mot Postkodlotteriet AB, 556375-6328, eller Svenska Postkodföreningen, 802416-1146, enligt 3 kap. 1 och 3 §§ konkurrenslagen (2008:579), KL.

Bakgrund till ärendet

1. Konkurrensverket har den 15 januari 2026 mottagit ett klagomål mot Postkodlotteriet AB och Svenska Postkodföreningen (gemensamt Postkodlotteriet) från AB Svenska Spel (Svenska Spel).
2. Svenska Postkodföreningen innehar en spellicens från Spelinspektionen för att driva det allmännyttiga lotteriet Svenska Postkodlotteriet. Rättigheterna till spelkonceptet bakom Svenska Postkodlotteriet innehas av det nederländska spelföretaget Novamedia B.V., som har upplåtit nyttjanderätten till sitt helägda dotterbolag Postkodlotteriet AB. Postkodlotteriet AB sköter den operativa driften av Svenska Postkodlotteriet. Svenska Postkodföreningen ersätter Postkodlotteriet AB för driftskostnaderna, vilket inkluderar bl.a. personal, marknadsföring, hyra och licensavgift.
3. Överskottet från Svenska Postkodlotteriet fördelas mellan Svenska Postkodföreningens 62 medlemmar, varav det stora flertalet är välgörenhetsorganisationer. Dessa benämns som förmånstagare till Svenska

Postkodlotteriet. Den största delen, cirka 90 procent av det totala stöd som utgår till förmånstagare, är ett så kallat basstöd. De övriga cirka tio procenten utgör så kallat extra stöd.

4. Extra stöd kan omfatta exempelvis utbetalning utöver basstödet, tematsatsningar eller tilldelning av medel för ett så kallat Drömprojekt. Drömprojekt innebär att en förmånstagare ensamt eller tillsammans med annan förmånstagare kan ansöka om medel för att finansiera ett särskilt projekt.
5. Svenska Spel ägs till hundra procent av svenska staten. Svenska Spel lanserade i februari 2025 lotteriet Lyckoplatsen, som bedrivs under licens för statligt lotteri. Lyckoplatsen är ett lotteri där spelaren erbjuds att välja att tio procent av insatsen ska tillfalla en av de välgörenhetsorganisationer som Svenska Spel samarbetar med.
6. När Lyckoplatsen lanserades inledde Svenska Spel samarbeten med sju välgörenhetsorganisationer. Samtliga av dessa var medlemmar i Svenska Postkodföreningen och därmed också förmånstagare till Svenska Postkodlotteriet.
7. I december 2025 sade fyra av de sju välgörenhetsorganisationerna upp sitt samarbete med Lyckoplatsen. Detta skedde efter att Postkodlotteriet beslutat att villkora utbetalningar av extra stöd, inklusive möjligheten att få ta del av Drömprojekt och en extra utbetalning om 500 000 kronor utöver basstödet, med att förmånstagare inte parallellt samarbetar med Lyckoplatsen. De förmånstagare som sade upp samarbetet med Lyckoplatsen fick sedermera del av den extra utbetalningen om 500 000 kronor och en av organisationerna tilldelades även medel för ett Drömprojekt i januari 2026.
8. Sedan Konkurrensverket inledde utredningen har ytterligare en välgörenhetsorganisation som också är förmånstagare till Svenska Postkodlotteriet inlett ett samarbete med Svenska Spel på Lyckoplatsen. Svenska Spel samarbetar i nuläget med fyra välgörenhetsorganisationer.
9. I klagomålet begär Svenska Spel att Konkurrensverket med stöd av 3 kap. 1 § KL ska ålägga Postkodlotteriet att upphöra med krav på exklusivitet eller hot om uteblivna möjliga intäkter som ställs upp mot berörda välgörenhetsorganisationer, vilket påstås utgöra en överträdelse av 2 kap. 7 § KL och artikel 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EUF-fördraget. Svenska Spel har också begärt att Konkurrensverket ska meddela ett så kallat interimistiskt åläggande enligt 3 kap. 3 § KL, vilket innebär att åläggandet skulle gälla under verkets utredning eller tills annat beslutas. Enligt Svenska Spel har förfarandet haft en negativ påverkan på Lyckoplatsens utveckling och det finns enligt Svenska Spel en risk att Lyckoplatsen behöver läggas ned

till följd av förfarandet. Svenska Spel har bland annat lyft den omständigheten att Svenska Spel enligt spellagstiftningen som högst får dela ut 50 procent av värdet av insatserna på Lyckoplatsen i vinstmedel under licenstiden. Den negativa försäljningsutvecklingen har medfört att Lyckoplatsen närmar sig en punkt där Svenska Spel kan tvingas överskrida den gränsen för att kunna dela ut vinster enligt nuvarande vinstplan. Svenska Spel bedömer att det inte vore kommersiellt gångbart att justera ner den befintliga vinstplanen ytterligare.

10. Postkodlotteriet har yttrat sig över klagomålet och Svenska Spel har yttrat sig över flera av Postkodlotteriets svarsskrivelser. Konkurrensverket har också vid flera tillfällen ålagt Postkodlotteriet och Svenska Spel att inkomma med vissa uppgifter med anledning av Svenska Spels begäran om ett interimistiskt beslut. Därutöver har Konkurrensverket även haft möten med företrädare för såväl Svenska Spel som för Postkodlotteriet. Konkurrensverket har även haft möten med några av de välgörenhetsorganisationer som har eller har haft parallella samarbeten med Svenska Spel och Postkodlotteriet, samt med Spelinspektionen.
11. Postkodlotteriet har fått tillfälle att yttra sig över material av betydelse för bedömningen av begäran om interimistiskt åläggande. Postkodlotteriet har i detta avseende utvecklat sin inställning i möten med Konkurrensverket och därtill inkommit med flera skriftliga inlagor.
12. Postkodlotteriet har därvid anfört bland annat följande. Det finns inte något agerande från Postkodlotteriet nu eller under den närmaste tiden som kan förbjudas med ett interimistiskt åläggande. Det aktuella förfarandet påverkar inte det basstöd som förmånstagarna erhåller från Svenska Postkodlotteriet. Den enda typen av extra stöd som skulle kunna vara aktuellt för närvarande, och som skulle kunna vara relevant för en förmånstagares överväganden kring samarbete med Lyckoplatsen, är stöd genom Drömprojekt. Ansökningsperioden för innevarande års Drömprojekt har gått ut och inga av de välgörenhetsorganisationer som för närvarande samarbetar med Svenska Spel har ansökt. Utöver dessa har ytterligare ett antal förmånstagare inte ansökt om medel för Drömprojekt i år. Beslut om tilldelning av medel till Drömprojekt fattas först under första kvartalet 2027. Något annat extra stöd är inte inplanerat under 2026.

Bedömning

Rättslig reglering

13. Konkurrensverket får enligt 3 kap. 1 § KL ålägga ett företag att upphöra med överträdelser av förbuden i 2 kap. 1 § och 2 kap. 7 § KL eller i artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget. Enligt 3 kap. 3 § KL får ett sådant åläggande under vissa förutsättningar meddelas för tiden fram till att frågan slutligt har avgjorts (ett

så kallat interimistiskt åläggande). Om förutsättningar för ett sådant åläggande inte bedöms föreligga i ett visst skede av utredningen finns det inget hinder mot att Konkurrensverket vid ett senare tillfälle prövar frågan på nytt under utredningen.

14. Ett interimistiskt åläggande enligt 3 kap. 3 § KL förutsätter att det föreligger särskilda skäl i det enskilda fallet. Detta krav innebär att det ska finnas objektivt godtagbara skäl av tyngd för att ett förfarande ska få förbjudas i avvaktan på den slutliga prövningen.¹ Interimistiska ålägganden är dock inte reserverade för rena undantagsfall.² En utgångspunkt är att interimistiska beslut meddelas vid allvarigare överträdelser som kan få negativa konsekvenser av betydelse om inte det företag som överträder förbudsbestämmelserna åläggs att omedelbart upphöra med överträdelsen.³ Av det följer att det ska föreligga fara i dröjsmål.
15. Det följer av allmänna processrättsliga principer att ett interimistiskt åläggande inte förutsätter full bevisning om en överträdelse av konkurrensbestämmelserna.⁴ Detta eftersom ett sådant beslut typiskt sett fattas på ett icke fullständigt processmaterial där prövningen måste bli mer summarisk. I praxis synes i något fall beviskravet ha formulerats som att det ska föreligga sannolika skäl för att en överträdelse är för handen.⁵ Beviskravet har dock även formulerats så att det ska göras antagligt att det föreligger en allvarlig överträdelse, så kallat prima facie-fall.⁶ Klart är att bedömningen måste bli mer översiktlig än vid en slutlig prövning.⁷
16. Slutligen måste vid bedömningen av om ett interimistiskt åläggande är lämpligt hänsyn också tas till effekterna som ett sådant åläggande kan få för den mot vilken åläggandet riktar sig.⁸ Åtgärderna som åläggandet innebär för adressaten ska vara proportionerliga och inte gå längre än vad som är nödvändigt i det enskilda fallet.

Konkurrensverkets överväganden

17. Den hittillsvarande utredningen indikerar att Postkodlotteriet har en stark ställning såväl i förhållande till lottköpare som i förhållande till välgörenhetsorganisationer. På Svenska Postkodlotteriets webbplats anges att Svenska Postkodlotteriet är Sveriges största lotteri och Sveriges största privata givare

¹ Prop. 1997/98:130 s. 35.

² Prop. 1997/98:130 s. 35.

³ Prop. 1997/98:130 s. 62.

⁴ Jfr Patent- och marknadsdomstolens beslut den 8 oktober 2021 i mål nr PMT 13723-21, s. 13.

⁵ Marknadsdomstolens beslut den 25 september 2007 i Dnr A 3/07.

⁶ Se Carlsson m.fl., Konkurrenslagen (21 oktober 2025, Version 3A, JUNO) kommentaren till 3 kap. 3 §, samt artikel 8.1 i Rådets förordning [EG] nr 1/2003 om tillämpning av konkurrensreglerna.

⁷ Jfr Patent- och marknadsdomstolens beslut den 17 januari 2019 i mål nr PMÅ 17901-19, s. 7.

⁸ Prop. 1997/98:130 s. 62.

till ideell sektor. De största och mest välrenommerade välgörenhetsorganisationerna i Sverige är förmånstagare till Svenska Postkodlotteriet.

18. Lyckoplatsen är ett relativt nytt spelkoncept från Svenska Spel som riktar sig till kunder som efterfrågar ett lotteri med en koppling till välgörande ändamål. För att locka till sig och behålla sådana kunder behöver Lyckoplatsen samarbeta med kända och välrenommerade välgörenhetsorganisationer. Att välgörenhetsorganisationer inte går miste om stöd från Svenska Postkodlotteriet om de även samarbetar med Lyckoplatsen är därför sannolikt viktigt för att Lyckoplatsen ska kunna konkurrera om de kunder som lockas av välgörenhet.
19. Vid lanseringen av Lyckoplatsen kunde Lyckoplatsens kunder välja att ge en del av sin insats till någon av de sju organisationer som samarbetade med Lyckoplatsen. Sedan Postkodlotteriet började tillämpa det aktuella förfarandet, dvs. att villkora utbetalningar av extra stöd med att förmånstagare inte parallellt samarbetar med Lyckoplatsen, har hittills fyra av välgörenhetsorganisationerna valt att säga upp samarbetet med Lyckoplatsen. Villkoret förefaller således ha medfört att Lyckoplatsen har hindrats att samarbeta med dessa förmånstagare. Lyckoplatsens kunder kan därmed inte längre välja att ge en del av insatsen till någon av dessa fyra välgörenhetsorganisationer och organisationerna har i sin tur begränsats i sina möjligheter att uppbära medel från Svenska Postkodlotteriet och Lyckoplatsen samtidigt.
20. Det faktum att fyra av sju förmånstagare valde att avbryta samarbetet med Lyckoplatsen efter att Postkodlotteriet inledde förfarandet indikerar att relationen till, eller stödet från, Svenska Postkodlotteriet är av stor vikt för förmånstagare och att de genom att fräntas möjligheten till extra stöd från Postkodlotteriet får minskade incitament att fortsätta eller ingå samarbete med Lyckoplatsen. Det talar i sin tur för att förfarandet kan ha förmåga att ge upphov till utestängande effekter.
21. Det faktum att tre av förmånstagarna i nuläget har valt att fortsätta samarbetet med Lyckoplatsen, liksom att en fjärde tillkommit, indikerar att Postkodlotteriets förfarande inte nödvändigtvis påverkar samtliga förmånstagare likadant. Att förfarandet påverkar förmånstagarna olika utesluter dock inte att villkoret skulle kunna ha förmåga att ge upphov till utestängande effekter.
22. Sedan samarbetet med de fyra välgörenhetsorganisationerna upphörde i februari 2026 har Lyckoplatsens försäljning försämrats och utvecklingen varit negativ. Detta trots att Svenska Spel har anförut att Svenska Spel försökt motverka utvecklingen genom investeringar i produktutveckling och marknadsföring. Svenska Spel har också uppgett att mätningar visat att

kundnöjdheten har ökat. Även detta indikerar enligt Konkurrensverket att förfarandet skulle kunna ha förmåga att ge upphov till utestängande effekter.

23. Utifrån vad som framkommit av den hittillsvarande utredningen avseende Postkodlotteriets marknadsställning samt förfarandet och dess verkningar bedömer Konkurrensverket att en utredning om missbruk av dominerande ställning är motiverad, och att denna bör bedrivas skyndsamt. Frågan är då om det i nuläget även är påkallat att ingripa interimistiskt.
24. Som framgått ovan samarbetar Svenska Spel i nuläget med fyra välkända välgörenhetsorganisationer. Svenska Spel har alltså möjlighet att i vart fall på kort sikt fortsätta marknadsföra Lyckoplatsen som ett välgörenhetslotteri. Postkodlotteriet har även uppgett att inget ytterligare extra stöd är inplanerat under 2026 än den pågående processen avseende Drömprojekt. Mot huvudsakligen denna bakgrund finner Konkurrensverket att ett interimistiskt ingripande i nuläget inte är motiverat.
25. Handläggningen av ärendet fortsätter.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Marie Östman. Föredragande har varit sakkunnige ekonomen John Eriksson.

Beslutet kan inte överklagas (7 kap. 1 § KL).

Kopia till:

AB Svenska Spel

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.